

PAAUGLIŲ NĖŠTUMAS

Informacija skirta tėvams, auginantiems dukras

Paauglių, jaunesnių nei 18 metų, nėštumai dažniausiai yra neplanuoti ir nepageidaujami. Šio amžiaus mergaičių ankstyvi nėštumai, gimdymai ir abortai yra viena aktualiausių paauglių sveikatos problemų visose pasaulio valstybėse. Didelį dėmesį jai skiria Pasaulinė sveikatos organizacija, siekdama mažinti paauglių nėštumo skaičių, nes jaunų žmonių lytinės problemos turi neigiamą įtaką jų sveikatai, asmenybės vystymuisi, socialinei raidai, esamai ir būsimai ekonominei gerovei. Pasaulyje kasmet gimdo apie 16 milijonų 15-19 metų paauglių, dauguma jų besivystančiose šalyse. Lietuvos 2015 metų duomenys: iki 18 metų amžiaus gimdyvių buvo 280 ir tai sudarė 1% visų gimdymų.

Paauglystė yra sudėtingas jauno žmogaus gyvenimo laikotarpis, nes tada dalis paauglių pradeda lytinius santykius, vartoja alkoholį, tabaką, narkotikus ar turi kitų rizikingų įpročių. Nepageidaujamo nėštumo rizika yra visiems lytiškai aktyviems paaugliams, tačiau įvairiose šalyse atlikti tyrimai rodo, kad didesnė gimdančių paauglių dalis yra iš žemesnio socialinio ir ekonominio visuomenės sluoksnio. Didelė dalis lytiškai aktyvių paauglių mano, kad jos nepastos ir netiki, kad ji gali būti mama. Dalis šių paauglių turi mažai žinių apie ankstyvus lytinius santykius ir reprodukcinę sveikatą, bei nėštumo keliamus pavojus paauglės organizmui, jos psichologinei būklei, socialinei ir ekonominei jos šeimos gerovei.

Nėštumai paauglystėje dažniausiai yra neplanuoti ir abortų skaičius šiame amžiuje yra didelis. Nėštumą nutraukia viena arba dvi iš trijų pastojusių paauglių. Tam įtakos turi labai jaunas paauglės amžius, jei jos partneris jaunesnis nei 20 metų ar visai neturi pastovaus partnerio, norinčios baigti ar toliau tęsti pradėtus mokslus, priklausančios aukštesniam socialiniam visuomenės sluoksniui. Vyresnės nei 16 metų paauglės dėl nėštumo išsaugojimo ar nutraukimo sprendimą turi priimti pačios, o už jaunesnių nei 16 metų nėščiujų priežiūrą atsako jos tėvai ar globėjai.

Paauglė, sutrikus mėnesinių ciklui ir įtarus nėštumą, turi atvykti pas šeimos gydytoją ar vaikų ligų gydytoją pasikonsultuoti. Nėščiai paauglei gydytojas turėtų suteikti paramą, palaikymą bei pasidomėti, ar jos tėvai žino apie nėštumą. Prieš nukreipiant ginekologo konsultacijai, gydytojas turi sužinoti jos tėvų nuostatas ir galimybes padėti auginti kūdikį, jos galimybes tęsti mokymąsi. Aborto pasirinkimas yra sudėtingas ir pačiai paauglei ir jos tėvams tiek psichologiškai, tiek dėl neigiamos įtakos besilaukiančios merginos sveikatai.

Paauglių nėštumo prevencijai yra svarbios vaikų ir paauglių sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos nuostatų veiksmingumas ir asmenų, kurie ją vykdo, pasiruošimas ir darbas. Svarbūs abu kartu yra paauglių lytiškumo ugdymas ir lytinis švietimas.

Informaciją parengė Šeškinės poliklinikos vaikų ligų gydytoja Audra Leipuvienė pagal:

1. Valius L, Jaruševičienė L. „Paauglių sveikatos priežiūra šeimos gydytojo praktikoje“. Universiteto vadovėlis. Kaunas, 2008.
2. Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenys.

Lytinės ir reprodukcinės sveikatos kabinetas, 2017-07-17.

